

Concio Habita

A D

Reverendissimos Archiepiscopos,

Vere Reverendos EPISCOPOS,

E T

CLERUM INFERIORIS

Domus Convocationis,

ECCLESIAE

HIBERNICAE,

In Ecclesiâ Cathedrali

Sancti *Patricij* Dublin

IV. Nonas, Febr. A. C. 1703.

A JOHANNE STEARNE, S. T. D.

Cancellario Ecclesiæ Cathedralis, Sancti Patricij Dublin,
Uno E Procuratoribus Cleri Diæceseos Midentis :

Iuxta utriusq; Domûs Convocationis Edita.

DUBLINI : Typis Johannis Brocas, pro Johanne Forster, in vico
Dicto Skinner-Row, 1704.

Concilio Hibernicæ

A. D.

Reverendissimos Archiepiscopos

Veros Reverendos Episcopos

ET

CLERUM INFERIORIS

Domus Convocationis

ECCLESIE

HIBERNICÆ

In Ecclesia Cathedrali

Sancti Michaelis Dublin

IV. Nonas, Febr. M. C. 1753.

A JOHANNES STEARNS, S. T. D.

Canonicus Ecclesie Cathedralis, Sancti Michaelis Dublin
Uno Procuratore Curie Diocesis Hibernicæ

Actum in curia Domus Convocationis Hibernicæ

DUBLIN: Typis Johannis Bachelier, per Joannem Wilson, in vicin
Dilecti Episcopi, Anno 1753

Ep. ad Col. Cap. 4. v. 5.

*In sapientiâ ambulate ad eos qui foris sunt,
tempus redimentes.*

VARIIS undique periculis, iisque gravissimis, implicati erant Christiani, cum hæc Epistola à beato *Paulo* ad *Colossenses* dabatur: Hostes eis, ex omni parte, instabant numerosi & infensissimi; Insidias illis struxerunt, hinc *Judæi*, atque illinc Superstitionis Ethnicæ Sectatores; Et utrique, quo turpe suum in Christianam fidem, & innocuos ejus professores, odium velarent, & sub speciosa pietatis vel justitiæ larvâ venditarent; ab ipsis Christianorum moribus sibi prætextum quærebant invidi. Huic periculorum cumulo accessit, quod, inter ipsos Christiani nominis Cultores, pullulabant subinde hæreses, & fiebant Schismata; Adeo ut, ac si divisus esset Christus, Schismatica hæc dicta apud eorum aliquos palam proferrentur, *Ego quidem sum Pauli, Ego autem Apollo, Ego vero Cephæ, Ego autem Christi!* 1 *Ep. ad Cor. Cap. I. v. 12.* Neque minus erat Ecclesiæ metuendum ab istiusmodi dissidiis, quam ab acerrimis illius inimicis, Nam, ut ipse Christus Edocuit, *Omne regnum divisum contra se desolabitur, & omnis civitas, vel Domus, divisa contra se non Stabit, Mat. 12. 25.*

Hujusmodi angustiis Urgebantur tum temporis Christiani : Et, Quò se verterent infelices? quid facerent miseri, & omni humanâ ope destituti, quo sibi ab infidiis præcavere, & malis sibi intentatis se possent expedire?

Incertos, docuit Apostolus; Et, de eorum salute pie Sollicitus, verbis quæ in Textum delegi eos peramicè monuit, seu, Authoritate potius Apostolicâ, illis præcepit, ut Erga eos qui foris erant in sapientiâ ambulant, & ut tempus redimerent, *In sapientiâ, Inquit, ambulate ad eos, qui foris sunt, tempus redimentes.*

Si verborum vim, & scopum attendamus, Non solum sentiemus, hoc Apostoli, consilium dixerim, an præceptum parum refert, isti temporis, eisque, qui tum in terris versabantur Christianis, Opportunum fuisse, & quam optime aptatum; Quin etiam, pro indubitato habebimus; præsentis quoque temporis accommodum esse, nobisque adeo utile, ut nihil magis.

Fallor ideoque, aut Opère pretium habiturus sum, si, ut vobis pateat verus verborum scopus, primo loco explicuerim Phrases illas, seu locutionum formulas, quibus hic usus est Apostolus.

Et ostenderim secundo, hoc Apostoli consilium Occasioni congruum fuisse, & quibus adhibitum erat Christianis apprime commodum.

Et si tertio demum loco, Apostolicam hanc monitionem, ad præsentia hæc tempora, rerumque nostrarum statum quodammodo accommodaverim.

Ut à priori operis suscepti parte incipiam, tria erunt in Textu explicanda, nimirum, Quid sit in *sapientiâ ambulare*, quid *foris Esse*, & denique quid sit *redimere tempus*, nisi.

nisi enim, quid istæ Phrases significant nobis prespectum sit, nunquam assequemur quid velit Apostolus per istam sententiam, *In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt, tempus redimentes.*

Dicendum itaque primò, quid sit, *In sapientiâ ambulare*, &, juxta plerosque interpretes, Nihil aliud significant hæc verba, quam, cautè incedere, & ita circumspectè se gerere, ut quis prævideat, & effugiat mala; Verùm ea locutio latiori sensu accipienda videtur; Cum enim, ad *sapientiam* sive ad prudentiam Christianam proprie Spectarit, finem optimum eligere, & in istum omnia dirigere; non video, quidni *in sapientiâ ambulare*, idem significet, ac gloriam Dei, tanquam finem optimum, &, ut fines Subordinatos, eique Subservientes, animarum Salutem, & Ecclesiæ Christianæ commodum in omnibus respicere, & in illos fines actiones omnes ordinare; Seu ita se gerere, ut Gloriæ Dei, animarum salutis, & Ecclesiæ commodo in omnibus inserviat.

Juxta hanc, quam attuli Phraseos explicationem; sub illâ, Colossensibus, omnibusque adeo in consimili casu Christianis, quam plurima dabantur jussa; Cujusmodi fuerint, (ut alia, brevitati Studens, in presentiarum omit- tam,) Nullas præbere impiis Deum blasphemandi Occasiones; Nullum in aliis, nedum in seipsis, fovere, aut errorem aut peccatum. Eorum qui foris sunt Neminem, Imprudenti Zelo, in Religionem incitare, aut In- fensio-rem reddere. Nemini ex illis, quæ quovis ei jure debentur, Officia detrahere sive denegare. Cavere ne, in- itâ cum extraneis amicitia, corrumpatur fides, aut viti- entur mores. Quin, ex adverso, Ita vitam Instituire, ut *qui foris sint* Deum glorificent. Aliorum errores cor-
rigere,

rigere, & peccata, pro re nata, redarguere. Pietati in Deum, pacique erga omnes Studere. Et, denique Omnibus diligenter, & alacri animo, præstare quæ eis jure Naturali, civili, aut etiam morali præstari debeant Officia.

Hæc, inquam, & alia, id genus, præcepta, in his verbis *in sapientiâ ambulate*, prout ea Superius explicavi, non obscure continentur, ex iis siquidem, ne unum quidem violari possit, quin in honorem Dei, animæ salutem, aut Ecclesiæ pacem commodumque aliquatenus peccetur.

Quin ut pergam,

Quærendum est Secundò, quid sit foris esse, seu, (quod eodem planè recidit) Quinam hic Intelligi debeant per *eos qui foris sunt* : Nec abnuo, quin Apostolus noster Ethnicos, & Judeos, utpote nondum in familiam Christi receptos, neque unquam inter *domesticos fidei* Numeratos, per hanc Phrasim primario delignarit; Non dubitandum tamen quin & eos etiam voluerit seu respexerit hæreticos, & Schismaticos, qui, Etsi sua nomina Christo dederunt, & se Christianos palam professi fuerunt, fidem tamen christianam turpiter corruerunt, & ab Ecclesiâ Christi, omnique cum eâ communione, aut censuris Ecclesiasticis jure optimo abscissi erant, aut sua sponte *αὐτοκατάχρητοι* secedebant; hi enim foris etiam fuere, & veris Christi discipulis magis forte metuendi quam ipsi ethnici, cum hi corpori solum, illi autem animæ perniciem allaturi erant. Sed de hâc phrasi satis superque.

Restat adhuc, ut dicam tertio, quid sit *redimere tempus*, Et ex quorundam sententiâ nihil aliud, hoc loco, significat, quam vitam tueri, & in Ecclesiæ bonum prolongare:
Verum

Verùm eis potiùs melioris notæ interpretibus assentio, qui in his verbis Notant Metaphoram ductam ab iis qui mercaturam exercent, & gravissimas non nunquam difficultates subire coguntur, ut propositum suum assequantur; adeo ut illis *ἐξαγοράζειν* redimere idem sit ac summâ difficultate vel præmagno pretio lucrari. Atque hi vocem *καίρον* quod in vulgari redditur *tempus*, per *opportunitatem* seu idoneam aliquid faciendi occasionem exponendam censent adeo ut *ἐξαγοράζειν Καίρον* redimere tempus juxta illos idem sit ac quovis pretio lucrari opportunitates, consequendi finem illum optimum quem in præcedentibus verbis præceperat Apostolus; Et quidem tanti esse debent Christianis omnibus Gloria Dei, Animarum salus, & Ecclesiæ pax, ut honorum & voluptatum contemptu, divitiarum jacturâ, & ipsius etiam vitæ dispendio lucrandæ sint omnes eas promovendi opportunitates; Neque is, jure, dicendus est in sapientiâ ambulasse qui istiusmodi occasionibus cum oblata fuerint, aut redimendæ sint munda quævis prætulit.

De Phrasium, quæ in Textu erant explicandæ, sensu vero ac genuino hætenus; Atque Apostolici hortatus, prout vobis fuit explicatus, hæc summa est. Vos, Christiani, qui inter homines vobis, vestræque fidei infensos versamini, hortor, (quò mala ab iis jure metuenda effugere possitis) ut ita vosmet erga illos geratis, ut sentiant vos vobis (quod sapientum est) finem optimum, Dei nempe gloriam, elegisse; vestras omnes actiones in eum vos dirigere, & quoniam isti, velut subordinati fines, subserviant necessario animarum salus, & Ecclesiæ commodum; Vos istis etiam promovendis vestram collocare operam; Vobis præ his vilescere honores, voluptates,

divitias, atq; ipsam vitam : Hortor etiam cum dies mali sint, & paucæ se offerant hos fines promovendi occasiones, ut oblatas avidè captetis, & ut alias etiam studio omni quæratís & quovis pretio lucremini.

Hæc summa est Apostolici consilii,

Nunc vobis, qua potuero brevitate, monstraturus sum consilium illud, eo quem dixi sensu acceptum, Occasioni congruum fuisse, &, quibus adhibitum fuit, Christianis apprimè commodum, quod erat secundo loco ostendendum: At ut istud possim, Vobis in animum revocanda est, quæ huic consilio dabatur occasio; neq; aliam novimus, præter miserandam Christianorum sortem, qui cum pauci essent & inermes, atque inter se etiam committerentur, permultos hostes in ipsorum perniciem instructos, & paratos, undiquaque cernerent: Lubrici, quocerant, statûs misertus est Apostolus, & quò in tuto constituerentur, & adversus impias omnes inimicorum machinationes quam optimè munirentur, hoc instituit consilium; &, quâ tutiores esse possent aut magis incolumes quam his monitis parendo? Præstita equidem diligentèr ad quæ Apostolus monuit Officia vel inimicissimis extorfissent gratiam; Quis enim nisi omnis humanitatis expers, noceret eis qui quod bonum est semper operati fuerint? *At demus fuisse aliquos* quorum amicitiam peramabiles istæ virtutes conciliare, haud potuerant, Deum tamen hoc pacto propitium quàm certissimè reddidissent, & eo saltem nomine in tuto fuissent; Nam si Deus pro illis Quis contra.

Atqui insuper, Apostolus his verbis non permittit tantum Christianis quin excitavit etiam naturalem illam prudentiam quâ omnes ubiq; homines sibi solent prospicere suæq;

suæq; (modo quo fas est) incolnmitati consulere. Nec mirum; Licet enim Apostolo planè indignum videatur id hominibus suadere quod verosimile sit eos suâ sponte ipsiusq; naturæ impulsu facturos esse, cum tamen, eo currente sæculo, frequentia in Christianorum gratiam edebantur miracula, poterant istius ævi fideles, præ vanâ miraculosæ cuiuspiam liberationis ex angustiis suis, eam suæ incolnmitatis curam, quam imperaret natura, ut superfluum abjicere nisi ad illam tanquam necessariam, hortatu apostolico impulsî fuerant.

Fieri, inquam, poterat, (nisi moniti prius fuissent, suum fuisse apud illos in declinandis periculis prudentiæ locum) ut suâ innocentia nimis freti, & miraculosâ aliquâ contra iniquos defensione nimium confisi, Zelo quodam imprudenti, adversariorum animos in se incitarent, & culpandâ temeritate in graviora aliqua pericula irruerent; Quo tamen casu de miraculoso (nescio quo) summi numinis auxilio spem concipere, perinde esset, ac si aliquis, omissâ penitus ordinariâ victum parandi methodo, eum sibi coelitus dari exoptaret.

Satis, uti opinor, & quantum ad rem nostram spectarit, ex antedictis patet, hoc Apostoli consilium suo tempori consonum fuisse eisq; quibus adhibitum erat Christianis apprimè commodum: Nec superest quidquam nisi ut illud ad præsentia hæc tempora, rerumque nostrarum statum quodammodo accommodaverim, quod erat tertio loco præstandum. Nec dubitandum est quin præsentia etiam tempori accommodum fuerit, nobisque qui veram amplectimur Religionem adeo utile, ut nihil magis. Nam licet pauci sint apud nos Judæi & pauciores, qui negotium nobis facessant, aut perniciosum minitentur Pagani;

Pagani ; Et quamvis adversus apertiores Ecclesiæ Christianæ hostes statutis Regni & clementiâ Regia quam foelici-
 simè muniti simus, sæculo tamen hæresum, & schismatum
 feraci vivimus, & cum iis, non sine periculo, versamur,
 qui, cum infensis sint in nostram Ecclesiam animis, illius
 stabilitatem nobis invident, eamq; labefactare, & subruere
 penitus pro virili sua moliuntur, adeo ut, in tuto esse
 nobis minimè licebit, nisi cautè adeo & circumspectè nos
 geramus, ut, aut eximatur eorum animis lædendi libido,
 aut præripiantur eis quas optant plurimùm, nocendi no-
 bis facultates.

Unà nobiscum agunt, & undiq; nos premunt nume-
 rosi nimis Papicolæ, Presbyteriani, Independentes, Ana-
 baptistæ, Sociniani, Horum proles genuina *Tremuli* seu
Quassatores, & demùm, ut minoris notæ sectarios omit-
 tam, *Mugletoni* sequaces.

Hi omnes, licet nostri Scriptores (assentientibus etiam
 exterorū doctissimis,) abunde demonstrârint, summum
 esse nostræ cum primitivâ Christi Ecclesiâ in omnibus con-
 sensum, quo nullum est, aut esse potest luculentius purita-
 tis ejus argumentum, licet ostenderint insuper, iidem, &
 quidè perspicuè, probrosum istum novitatis titulum,
 quem Religionum verè novarum immò nuperrimè efficta-
 rum assertores, Ecclesiæ nostræ ascribere non verentur; ex
 præpostero ipsorum Zelo ortum habere, neq; ulli, in ter-
 ris Ecclesiæ, quam nostræ minus competere, luce siquidem
 clarius in scriptis fecerint, nos, eandem cum primis Chri-
 stianismi professoribus fidem profiteri, iisdem frui Sacra-
 mentis, iisdem verbi & sacramentorum ministris gaudere,
 & deniq; nos in aliis omnibus ad salutem necessariis, illis
 esse ad amissim conformes.

Licet

Licèt, inquam, Nostri Scriptores liquidò jam-pridem demonstrarint, nihil in Ecclesiâ apud nos constitutâ deesse, quod cuivis sit ad salutem necessarium, nullasq; ab eâ poni communionis suæ conditiones, quæ apud æquos rerum iudices illicitæ censentur, aut censi queant, atque indè rectè intulerint, schismaticam fore, si quæ ab illâ fiat secessio.

Hi tamen, quâ erant temeritate, repudiarunt penitus, & intersciderunt omnem, nobiscum, quoad publicas precum formulas, verbi prædicationem, Sacramenta, & disciplinam Ecclesiasticam Communionem, In partes à nobis alienas abièrunt, & altaria sua, contra nostrum schismaticè erexerunt.

Quin nunc etiam, per fas nefasque, alios in sui criminis societatem pertrahere conantur, & eò omnes intendunt nervos, ut publica cultus nostri officia negligantur prorsus, & contemptui habeantur, & ut firmissimum, (si una Excipiatur summi Numinis providentia) Ecclesiæ nostræ munimentum, disciplina nimirum Ecclesiastica, apud nos laxetur & enervetur.

De horum aliquibus, num Christiani sint, jure optimo dubitetur, de nullis autem, num foris esse dicendi sint, spretis siquidem æquis illis conditionibus, quibus in communionem nostram admitti possent, adque ideo deberent, a nobis secesserint, & hostili fuerint in nos, ut notavi, animo.

Omnibus itaq; Ecclesiæ nostræ filiis, unicuiq; in suo statu, annitendum, ut irriti fiant eorum in Ecclesiam conatus, & contra iniquas illorum Machinationes muniatur valide & defendatur Ecclesia, eis enim omnibus qui intus fuerint (prout monet Apostolus) ad hos extraneos in sapientiâ ambulandum est, eisq; (ut phrasim illam prius explicavi,)

cavi,) quò ab extraneorum injuriis vindicetur Ecclesia atq; ipsi tuti esse poterint, omni studio contendendum est, ut Gloria Dei, animarum salus, & Ecclesiæ commodum promoveantur.

Atque ita, uti dictum est, in sapientiâ ambulare ad eos qui foris sunt, licet ad omnes spectet Christianos, ad pastores tamèn Evangelicos præcipuè attinebit.

Eorum enim est præire aliis, suisq; exemplis monstrare Christiano gregi, non solum facienda esse, sed & fieri posse quæ jubentur, & quo demum modo, ea fieri debuerint. Eorum est ovile Christi curare, eiq; prospicere, ne quid illi, a luporum aut insidiis, aut vi apertâ inferatur damni, Eorum est oves aberrantes reducere, & perditas quâ licet industriâ hinc inde repetere, Eorum denique est vitia & errores quibus in Dei Gloriam, animarum salutem, & Ecclesiæ commodum, militare soleant profani aut schismatici homines, pro virili profligare; adeo ut, si pastores illi, gregem sibi commissum, præ suâ aut ignaviâ aut timiditate hisce hostibus diripiendum permiserint, & quis de eo numero perierit, pastorum id fiet periculo, nam uti dicit Ezekiel Tertio Sux prophetiæ capite, comate decimo octavo, *Ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem illius de pastoris manu requireret Deus.* Quin illis, eo etiam nomine circumspectius erit ambulandum, quod plures habeant undiquaque & infensiores inimicos, quam, quos alii numerent Christiani, Extranei, His, quòd votis eorum improbis obstare velint, possintque, Irasci solent, & invidere; in hos iras præcipuè evomunt, odiumque excercent factum, horum gressus attenti notant, lapsusque quàm diligentissimè rimantur, quo animo non opus est ut dicam; Magis equidem foret è re nostrâ optimam notare methodum, quâ valeamus

Nos,

Nos, qui gregi Dominico (suo quisque ordine & gradu) præsident, ea, quæ ab illis extraneis imminere nobis, pericula propellere, & injurias propulsare.

Nec alia certior nobis, aut compendiosior fuerit ad hanc, quam cupimus, incolumitatem via, quam si, (ut monet, Apostolus) ad eos qui foris sunt in sapientiâ ambulemus, & tempus redimamus. Quam si nos, singuli (quo fuerimus ordine & gradu) Dei gloriæ promovendæ operam ferio dederimus, animarum saluti invigilaverimus indefessi, & Ecclesiæ paci sollicitè studuerimus, omnesque eas promovendi occasiones captare, & lucrari etiam voluerimus.

Quibus autem modis hæc fieri à nobis poterint commodissimè & ad statum nostrum convenienter, dictum quidem difficile est, dicere tamen aggredior, & ne, in magno hoc dicendi campo, liberè nimis & æquo longius expatietur animus, cum intra limites cohibendum censeo ita tamen ut primo dicturus sim ut Dei gloria à nobis promoveri possit debeatque.

Secundo, Quo modo, animarum saluti prospicere debeamus.

Tertiò, ut vero Ecclesiæ commodo quam optimè consulatur.

Et Quarto demùm, ut tempus à nobis redimendum fuerit ; atq; hæc quâ potero brevitate expediam.

Velimus itaque Dei Gloriam promoveri, (non eam augendo, ea enim, cum infinita fuerit, incrementi omnis incapax planè sit necesse est, verùm,) efficiendo, ut qui divina attributa flocci hactenus fecerunt, & de Deo minus honorificè senserunt, jam tandem, gloriosa numinis attributa, & infinitam ejus majestatem suspiciant, & venerentur? hoc, inquam, velimus? nobis ante omnia figenda

da erit in animis Dei gloria, tanquam scopus præcipuus ad quem in omnibus nostris actionibus collimandum fuerit; nisi enim nostra ipsorum corda vero illius studio moveantur, vix conatus nostros eo dirigemus, nedum id dabimus effectum, ut alii deum glorificent; sin ferio nos, & ex animo optemus, ut omnia Deo in honorem cedant, si nihil eo antiquius in votis habeamus, totis certe viribus conabimur, ut immensæ Dei perfectiones, aliis omnibus innotescant, summoque eis in pretio habeantur; nec de eventu prospero vel minimè dubitandum, præsertim, si secundo loco internum, quo Deum colimus, honorem palam omnibus indicemus, nostras omnes actiones ad præscriptas Dei leges moderando, & conformando; tum enim vel inviti agnoscent omnes, nos Deum verè honorare, & si ad eum similiter honorandum nostro nolint exemplo moveri, visis tamen, quæ fecerimus, bonis operibus ad eum glorificandum adduci poterint, vos estis lux mundi discipulis inquit servator, sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum qui in cœlis est, (id est) ut cum commoda ex religione vestrà perceperint, de eâ, benè sentiant & loquantur, & authorem Deum collaudent.

Nec dubium, quin de Ecclesiâ apud nos constitutâ quam optimè sentirent adversarii, Si mores nostros, ad illius præscripta componi observarent, immò, de arbore ex illius fructu iudicium ferentes, pro certò haberent, Ecclesiam nostram aliis omnibus meritissimè anteponendam: & ob ea quæ humano generi contulerit beneficia, Dei laudes gratis animis celebrarent.

Nobis itaque haud satis fuerit, nullas impiis præbuisse Deum blasphemandi occasiones, verum, si summum erga eum

eum honorem in alios à nobis derivari velimus, excercendæ erunt omnes, prout occasio tulerit, quas noster nobis Dominus præceperit virtutes ; ita ut palam fiat omnibus nostra in Deum non fucata pietas, & lucidè appareat, nostra in proximum, vera, & sine omni simulatione charitas : Et si operam daremus nostram, ut omnes, & præ cæteris, eæ in nobis eluceant virtutes, quas adversariis nostris deesse, & in illis plurimum desiderari notabimus, vel apud ipsos inimicos nostros amorem nobis, Deo Gloriam, suumque Ecclesiæ honorem conciliabimus, ipsosque hoc pacto ad salutem disponemus.

Verum ut Dei honorem, nostrâ operâ, in alios propagemus, necesse est tertio, ut debito in gloriam Dei Zelo animati, contra hominum vitia, & opiniones probitati noxias fortiter digladiemur, hæc enim gloriæ Dei inimica sunt, & è diametro adversantur, faciuntque ut Dei nomen blasphemetur, summâ itaque curâ annitendum nobis ut destruantur ; illa publicè & privatim opportunè, & importunè redarguamus oportebit ; In illa etiam, ubi fuerit necessarium, ab eis ad quos spectarit, censuris etiam Ecclesiasticis acriter animadvertendum, brachiumque sæculare contra illa nonnunquam implorandum ; atque equidem, Zelus noster contra malos mores & errores noxios si fuerit semper secundum scientiam, si juxta leges Dei processerit, si modum ab occasione suum acceperit, si extra provincias nostras nos nunquam agitarit, si fervor fuerit, non febrilis, sed constans, & sui semper similis, & denique si conjunctus fuerit cum commiseratione justâ & charitate in delinquentes, si hæc, inquam, Zeli genuini signa habuerit, ad Dei gloriam animarum salutem & Ecclesiæ commodum non parum conducet ;

E

At

At ut nihil deo acceptius, ita nihil honorem ejus latius extendit, quàm animarum salus, huic itaque operi accingendum, & sedula nobis navanda erit opera: atque ut ei ritè inserviat, summa in primis cura adhibenda est, né quo casu in sacros ordines admittantur indigni.

Vos ita ue, venerandi nostræ Ecclesiæ Patres, vosque plurimum colendi fratres quorum fuerit vere reverendis Episcopis in ordinationibus assistere, precibus omnibus orandi estis, & obtestandi; ne sacras vestras manus cuiusvis utut vobis sanguine aut amicitia juncto temere imponatis, ut juxta Ecclesiæ canones debitam in mores, & doctrinam eorum qui sacros ordines ambierint inquisitionem prius faciatis, quam eos ad sacros ordines promoveri velitis aut consentiatis.

Hanc vestram curam requirunt canones; eam postulat Dei gloria, eam animæ pretioso Christi sanguine redemptæ vestræque fidei commissæ rogant flagitantque; eam denique exigunt quæ Ecclesiæ nostræ ab extraneis, vel nunc impendent pericula.

Et, si ad horum clamores surdi, propter aliquam quæ inter vos intercesserit necessitudinem, aut quâvis aliâ de causâ eos sacris ordinibus initiare velitis, quos, ob malos mores vel notabilem in sacris inscitiam sacro muneri ineptos noveritis, de istâ temeritate tremenda erit vobis in ultimo die redenda ratio, atque interim sanctum spiritum vendidisse & simoniæ rei verius dicemini, quam qui, (quod a vobis absit) numerato pretio Ecclesiastica vendidarint beneficia. Vestrum quoque erit, Reverendi admodum in Christo Patres, malo antedicto, si quo casu obrepserit, aliquatenus mederi, providendo nimirum, ne ad curam animarum admittantur infra vestras Diœceses, qui

qui isti obeundo muneri impares fuerint, & inidonei.

Quoad ea beneficia quæ ad vestram collationem perti-
nuerint, vobis integrum est, cum vacarint, quos velitis
instituire pastores, nec dubitare fas est, quin ea in dignos
saltem, si non, quod optandum foret, in digniores sem-
per collaturi sitis, siquidem nihil sit quod in bonorum a-
nimis, Ecclesiæ commodo, & animarum saluti, & Dei
gloriæ præponderare possit, verum.

Quoad beneficia illa quæ ad donationem Regiam vel
aliorum præsentationem spectarint, duriter vobiscum agi,
& novimus & lugemus, cum, quos illi vobis instituendos
præsentaverint, citra ingens periculum respuere (ut ut fuerint
inhabiles) non possitis, verum rescribere licebit semper, &
palam facere, quam invitis obtrudantur tales, nec suspi-
cari velim, quin vos, (quo estis in animarum salutem ani-
mo) si quando res eo devenerit malum, quodvis tempora-
neum subire potius velitis, quam oves Christi luporum
curæ committere.

Ad Vestrum etiam officium spectabit in subditorum &
pastorum in primis mores diligenter inquirere, & disci-
plinæ Ecclesiasticæ virgâ prout leges permiserint, delin-
quentes corrigere & emendare.

Quin Nos quoque, Dilectissimi fratres, curæ quæ
animabus salvandis impendi debet, participes sumus; Et
magnam quidem in eo opere habemus partem: Nam &
nostrum est, (prout docet Apostolus Secundâ ad Timo-
theum Epistolâ Cap. Quarto, & versu Secundo) prædi-
care verbum, Instare, opportune, importune, arguere,
Obsecrare, increpare, in omni patientiâ & Doctrinâ: At
de his, & quæ ad illa reduci possint, officiis sigillatim
differere, cum paucis id fieri nequit, non aggrediar; Vo-
bis

bis tamen compendiosè notabo, quibus nos deceat methodis in reducendis ad salutem animabus cooperari, &

Ut animarum saluti quàm fœlicissimè inserviamus, Bono imprimis Exemplo, jugique contra omnia vitia & errores probitati noxios Zelo, pariamus nobis aliquam in populum Authoritatem; Nam si de nostris moribus bona aliquandò conceperint opinionem, monita nostra salubria (parùm alioquin apud illos valitura) magno æstimabunt.

Secundò, Deum assiduè, & ardentissimè oremus ut conatibus nostris favere velit, ut omnipotenti suâ gratiâ nobis animarum curæ invigilantibus cooperari dignetur, ut dum è nobis hic *plantet* atque ille *riget* ipse *incrementum det* neque enim *qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui in crementum dat, Deus*, 1 Ep. ad Cor. Cap. 3. v. 7.

Tertiò, Præstemus singula pastoris Evangelici Munera quâ decet diligentia, & quo par est modo, (e.g.)

Preces in templo publicas recitemus, non perfunctoriè, & velut aliud agentes, sed clarè adeò & distinctè, ut unicuique vocolæ suæ vis fervetur, eâq; etiam vocis vehementia quæ internum animi nostri fervorem exprimat, aliisq; communicet.

In nostris ad populum concionibus, stylo ad vulgi caput demisso & accommodato, in ea potissimum vitia invehamur, quæ inter Parochianos maxime viguerint, easque virtutes præcipuè inculcemus, quæ nullo, apud illos, habentur pretio. Eas veritates quæ ad praxim tendunt moventque (missis quæ à praxi fuerint remotiores) proponamus & stabiliamus, eosque errores qui pietati veræ adversantur eamq; impedire possint, (prætermisiss illis qui mo-

res

res hominum in pejus mutare nequeunt) amovere cœnemur.

Eucharistiam frequentè celebremus, & adultos omnes, ut sacræ istius cœnæ participes fiant, datâ operâ, hortemur. Cœleste hoc pabulum fidelium animos (si sæpè illud & dignè perceperint) miris reficiet modis, & gratiam, quæ opus fuerit, conferendo efficiet, ut gravissimas quasvis tentationes superare velint possintque; Neque hoc solùm pacto fidelibus ad salutem proderit sacra hæc actio; ipsa enim quæ ad sacram mensam peraguntur officia, ad pietatem fortitè impellent, & ab omni iniquitate alienabunt eorum animos, qui illis frequentè, & cum debitâ animi devotione interfuerint: Siquidem omnes ad sacram Domini mensam (istorum divinorum tempore) humiliter provoluti, immensum summi Numinis in peccata odium, & infinitam ejus Christique in peccatores gratiam, (quæ, illic, accumbentibus ad vivum representantur) necessariò contemplantur; atque ipsâ porro hæc actione se esse Christianos & Christi legibus adstrictos palàm omnibus profitentur; eos certè, deinceps, (nisi omnis beneficiorum sensus, omnisque malorum & infamiæ metus recesserint,) ad verum pietatis studium stimulabit Dei Christique amor, & adversus omnem iniquitatem incitabit, illinc, irati numinis vindictæ sumendæ olim dira expectatio, atque hinc dedecoris formido.

Infirmos diligentè visitemus, hoc enim pacto, non solùm conciliabimus nobis Parochianorum amorem, Juxta illud *filii sirach*, *non te pigeat visitare infirmum, ex eò enim in dilectione firmaberis*, Ecclus, Cap. 7. v. 39. Verùm etiam mollia fandi Tempora habebimus; atque illis & qui forte adfuerint, aliis prodesse poterimus.

Rudes in Catechismo erudiamus, eosque sedulo doceamus quæ illis olim meminisse proderit, quæque eorum animos, contra omnem, aut à vera fide aut a bonis moribus Apostasiam obfirmant; Hos etiam ad assiduas preces & frequentem sacræ Paginæ lectionem incitemus, pios etiam libellos eorum captui aptatos illis commendemus, & si per paupertatem steterit quominus sibi eos parare poterint, eis etiam gratis donemus.

Parochianos domatim (prout res nostra tulerit) invisamus, eosque obnixè rogemus, ut liberos famulosque (exemplo bono sanisque conciliis) ad virtutem stimulare velint, & a vitiis dehortari; Authoritatem in hunc finem a Deo ipsis concessam habent, & si in istum, eâ rectè uterentur, in reformationem morum in populo haud parùm conducere.

Æconomos porrò sive *Ecclesiæ Guardianos* iterùm atque iterùm moneamus, ut quod suum est faciant, ut impiorum nomina Episcopo deferant, ut (nullo habito Personarum respectu,) omnes qui deliquerint, cujuscunque fuerint status seu conditionis, coràm tribunali sistendos curent, ut quæ in Ecclesiæ scandalum, & suam ipsorum perniciem patrarint scelera, ad bonum publicum & ipsorum salutem, poenis tandem Ecclesiasticis luant.

His (atque hujusmodi) officiis, facilè omnibus persuadebimus, nos (non mundanis inhiare sed) animabus lucrandis præcipuam collocare operam; & cùm ex continuâ actionum nostrarum serie eis exploratum fuerit, nos, illis quam optimè velle, nihilque magis cupere quam ut salvæ sint eorum animæ, vix fieri poterit quin, nos, & quæ illis dederimus consilia magni æstimaturi fuerint;

Et

Et si in magno apud populum honore haberemur, maximi foret ad eorum, quam cupimus, salutem momenti, nec minoris esset ad Ecclesiæ commodum?

Quibus modis promoveri possit Ecclesiæ commodum, ex præcedentibus, ex parte saltem, manifestum est; quicquid enim honorem Dei extendit & animarum salutem promovet, id Ecclesiæ, procul omni dubio, cessurum est in bonum: at de turbatâ pace, laxatâ disciplina, direptisque Ecclesiæ opibus querimus, & scire cupimus quibus ea modis in statum pristinum restitui poterint; & pace vestrâ, paucis dicam quid ipse sentiam, & ad pacem quâ fruimur stabiliendam, si non etiam ad restituendam eam quam amisimus plurimum faceret, si in concionibus nostris, de Schismatis naturâ & innumeris quæ inde fluunt malis, frequentius ageremus; si enim populo satis perspectum esset, quam a mente Christi alienum sit omne schisma, & quanta malorum seges ex inde nascatur, paci studerent, neque eam (nisi de gravissimis causis) vel minimè turbarent.

Eodem tenderet, si puerorum, quos in Catechismo erudimus, animos, adversus Schismaticorum principia & objectiones eas speciosas quas in Ecclesiæ nostræ Officia fabricati sunt, muniremus; nec abs re foret; si tertio excussis e rudiorum manibus libellis illis, quos, malevolo in Ecclesiam animo, exararunt Schismatici, alii, qui pietatem docent pacemque suadent, illis perlegendi substituantur; ad eundem finem conferret si quarto Zelum hæreticorum qui, (ut loquitur Christus 23 Cap. Math. v. 15.) *circumt mare & aridam ut unum faciant Profelytum*; imitemur, & eodem studio conemur homines in veram reducere, quo alii in Schismaticam

com-

communione eos seducere moliuntur, ad hoc denique faceret, si sextò demum disciplina nostra Ecclesiastica in vigorem pristinum restitui possit, neque de eo desperandum, languet ea, ex desuetudine languet, non periit; & si excerceatur, quasi ex postliminio nobis redibit, suasque vires recuperabit; In Impios Dei Blaphematores, in Adulteros & fornicatores, & (id genus) divinæ legis violatores stringantur imprimis censuræ Ecclesiasticæ; favebunt eis boni omnes, Regina Clementissima, & ipse denique Deus, neque dubium, quin brevè fiet ut omnes sanctorum Canonum Violatores, coercere possint.

Quod ad opes, sacrilegâ manu, Ecclesiæ nostræ ereptas spectat, desiderandæ erunt, Dum Deus, qui eas primò largitus est, nobis restitui voluerit; dum Regni Ordines Dei præpotenti gratia commoti, de æquissimâ illas restituendi methodo seriò deliberaverint & piè tandem statuerint,

Optârim verò interim, ut nos omnes opibus quæ nobis etiamnum superfuerint ad Dei gloriam, animarum salutem, & Ecclesiæ Christianæ commodum utamur; ut ad usus debitos applicemus quæ Deus nobis concredidit talenta, id enim si fecerimus, plura nobis suo tempore daturus esset; atque interea, ne nequissimi nobis inviderent quas habemus possessiones, quinauctas cuperent.

Unicè nunc restat ut vobis dicam, quomodo à nobis redimendum sit tempus, nec multis opus est ut id ostendam; dixi enim modos quibus Dei gloria, animarum salus, & Ecclesiæ commodum a nobis promoveri possint; Et cum redimere tempus nihil aliud sit quàm nostro damno aut periculo lucrari occasionem aliquam istos
fines

fines promovendi, & oblatam captare, fequetur, tunc redimi a nobis tempus quando malum quodvis subimus ut aliquo ex antedictis modo aut gloriæ Dei, aut animarum salutem, aut Ecclesiæ commodo inserviamus, adeo ut (Exempli gratiâ) contumelias ferendo & patiendoinjurias ut correptione fraternâ peccatorem ad poenitentiam adducamus, tempus redemisse dicamur. Atq; hujusmodi opportunitates seu occasiones fines antedictos promovendi quovis ferè tempore redimendæ erunt, & quò iniquiora fuerint tempora eo pluris erunt lucrandæ, at redimere tempus est etiam (uti antea notavi) datâ quâvis dictos fines assequendi occasione in istos uti, licèt eâ ita utendo nihil mali patiamur, Talem nos nacti sumus opportunitatem, qui (restitutò nobis a Serenissimâ Reginâ per-antiquo Jure) in unum nunc convenimus ut unâ tractemus quæ honorem Dei, salvationem hominum, & Ecclesiæ bonum spectarint, faxitque Deus ut summo animorum consensu nos oblatâ nunc occasione, ad Dei gloriam, ad animarum salutem, & ad Ecclesiæ pacem commodumque utamur.

F I N I S.

[The page contains faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side.]